

Vánoční čas je velkou příležitostí i pro podvodníky

Blíží se období vánočních nákupů, což je i pro kyberkriminálníky ideální čas, jak od lidí vymámit přihlašovací údaje, zcizit jejich identitu, a okrást je o peníze.

Ať už tak, že se dostanou k jejich penězům v bance, nebo tím, že jim prodají nějaký padělek originálního výrobku za zlomek ceny, který se v horším případě porouchá po pár dnech používání, anebo se bude jednat jen o atrapu a v případě léků pak jen o neškodné placebo. Nemusí to však být pouze tyto varianty, mnohé případy mohou skončit i **smrtí, což jsme se mohli přesvědčit v nedávné alkoholové aféře.**

Tuto skutečnost nelze odbýt mávnutím ruky s tím, že je to jen problém daného člověka, který se pod vidinou získání určitého výrobku za výrazně nižší cenu nechal napálit. Mezi podvedenými jsou kolikrát i majitelé samotných obchodů a dopad na společnost může být značný, neboť v konečném důsledku dochází k oslabování ekonomiky a snižování konkurenceschopnosti. V tomto směru **lze stejně jako každý rok očekávat:**

- **vznik nových podvodných e-shopů** nabízejících zboží světových značek za vskutku neuvěřitelnou cenu. No, nekupte to.
- **zvýšený počet „otrávených“ odkazů uvedených ve výsledcích vyhledávání** na Googlu a Seznamu.
- **enormní nárůst SPAMu** s fantastickými nabídkami a možností uplatnění slevových kuponů a samozřejmě i atraktivních výher odkazujících právě na tyto e-shopy.
- **zvýšený objem phishing e-mailů** s cílem získat přihlašovací údaje k nejrůznějším službám.
- **zvýšený výskyt bannerů odkazujících na podvodné e-shopy** a stejně tak i nakažených reklamních bannerů zneužívající známých i méně známých zranitelností.
- **zvýšený počet inzerátů na aukro, bazoš apod.** nabízejících nejrůznější výrobky za výrazně nižší cenu, než za jakou se prodá v kamenném obchodě.

Jednoznačně dochází k ještě užšímu propojení **kybernetické a tradiční kriminality odehrávající se v reálném světě, která spočívá v obchodu s padělkami výrobků světových značek a nejen s nimi**, což v konečném součtu vytváří dokonce větší zisk než obchod s narkotiky. Velkou roli zde hraje anonymita, a obtížná dohledatelnost prodávajících, kteří si vytvoří falešnou identitu a k předání zboží dochází přes zásilkovou službu nebo osobně. Ve většině případů se poškozený těžko domáhá finanční náhrady, a řeší se to občansko-právní cestou.

Je alarmující, že **okolo 80 % padělaného zboží je k dostání na internetu přes různé aukční weby, slevové portály, e-shopy, klubové obchody, inzertní severity atd.** S padělaným zbožím či výrobky se však můžeme setkat v menší míře i na tržištích a v kamenných obchodech, a to přesto, že jsou tato místa lépe kontrolovatelná jak státními institucemi, tak i neziskovými organizacemi zabývající se vyhledáváním padělků. Dokonce jsou zaznamenány i případy, kdy padělek byl nabízen jako bonus k nákupu zboží.

Padělá se skutečně vše, z čeho lze mít finanční prospěch, a netýká se to už jen luxusního zboží/značek, ale i zboží každodenní potřeby určené co největšímu počtu spotřebitelů. Jedná se o zboží, které je žádané, po čem je poptávka. A prakticky neexistuje

žádné odvětví průmyslu, kterého by se padělání netýkalo, protože tam, kde je poptávka, je i nabídka.

Dalšími praktikami je vytváření řad zaměnitelných produktů, kdy se „výrobci“ snaží vzhledově i názvy přiblížit k originálním výrobkům. Jako příklad si můžeme uvést tyto názvy NOKLA (Nokia), SUMSANG (Samsung), LENCOVO (Lenovo), SKOLA (Škoda), viz obr. 1.

K nám se pak tyto výrobky dostávají přes čínský e-bay, alibaba a následně se pak přeproductávají přes bazoš, aukro apod., nebo se přímo kompletují či vyrábí na českém území. Velkou roli zde hraje anonymita a obtížná dohledatelnost prodávajících. Poškozený se těžko domáhá finanční náhrady a konflikty se řeší to občanskou cestou. Výskyt tak vysokého počtu padělků si vysvětlujeme:

- Nedostatečnou vymahatelností práva s nízkými tresty, viz § 268 – 271 trestního zákoníku.
- Obtížnou kontrolou dováženého zboží. Do Evropy se dováží takové množství zboží, že není v lidských silách veškeré dovezené zboží zkontrolovat, přičemž se mnohdy jedná i o velice zdařilé padělky.
- Nízkými náklady a vysokými finančními zisky z prodeje padělaného zboží, protože v zemích, kde se toto zboží vyrábí, nejsou dodržovány žádné normy, jsou použity nekvalitní suroviny, není dodržen výrobní postup, zneužívány pracovní síly atd.
- Podporou spotřebitelů nákupem padělaného zboží. Když se prováděl průzkum veřejného mínění tak pouze 30 procent Čechů by si padělek zboží nekoupilo.

Jak se bránit

- **Nenechat se zlákat výrazně nízkou cenou.** Může se jednat o podvod, kdy nakonec nedostanete nic nebo dostanete, atrapu, placebo, padělek. Uvědomte si, proč vám to někdo za tak nízkou cenu nabízí.
- **Prověřte přílohu souboru,** který vám přišel e-mailem. Může sice vypadat jako JPG, PPS, PDF, ale může to být spustitelný exe soubor obsahující malware.
- **Ověřte si doménu, na které se e-shop nachází** a její historii, i historii daného podnikatele a jeho reference.
- **Kupujte zboží či výrobky u ověřených prodejců nebo přímo u výrobce.** V Čechách je spousta výrobců, kteří vyrábějí kvalitní výrobky, některé z nich můžete najít na www.vyrabimevcr.cz, stačí jen hledat na internetu.

Obr. 1.: zaměnitelné se zn. ŠKODA

Autoři:
Miroslav Čermák, Antonín Korynta